

terminabatur, sed truncatus quasi erat. E primo & secundo geniculo morbofo egrediebantur spiculae feminæ admodum minutæ & suis foliis vaginæ ad instar obvolutæ; ad reliqua genicula folia partim morbofa emergebant.

§. XII.

Folia morbofa.

Folia tam culmi quam pedunculi constanter & primo modo ad ipsa genicula oriuntur, seu potius ibidem tantum ex explanato cortice formantur. Hæc vel tota quanta morbofa sunt, vel quoad partem tantum, hoc in casu superficies folii hinc inde tuberculis plus minusve elevatis atque diffusis obsessa quasi est. Rarum prioris autem casus exemplum recensere; quo scilicet omnia folia pedunculi octo vel plura supra se invicem incumbentia tota quanta morbofa observavi, ita ut eadem agnoscere non potuissem, nisi nonnullorum apices minori gradu morbo affecti fuissent; intus ipsa spica, ac si abrupta esset, prorsus deficiebat. Tumorem insignem hæc folia morbofa referebant, cujus singula folia decerpi potuerunt; cuilibet utraque superficies argenteo colore splendentis, & polita, cæteraque omnia perinde ac in reliquis tumoribus erant; eorundem habitus internus cellulosus erat, cellulae admodum longæ & pulvere turgidæ, qui per involucrum, quod simplex, & unicum est, pellucet.

§. XIII.

Pulvis.

Absoluta nunc partium affectarum descriptione tumorumque indole, nunc & ipse pulvis ejusque natura propius rimanda venit. Verum prius de singulari phœnomeno, quod mihi inter innumeras morbofas spicas, quas examinavi, semel tantum occurrit, mihi dicendum est. Spicam, quam descriptum eo, exsiccata demum examinavi; ejus inferior tumorum pars intus loco pulveris illius subtilissimi, fovebat substantiam tenacem flexilem, extensilem, atque pelucidam fusco colore præditam, & instar cartilaginis mollioris scissilem; eadem manducata linguæ evidenter saporem acidulum, gratum, tartaro vini haud absimilem imprimebat; hanc sequebatur substantia nigerrima, sicciore & priori fragilior, quæ excipiebatur ipso pulvere, à vulgari tumorum impalpabili haud diverso.

Loco pulveris substantia singularis.

Et jam ipsius pulveris proprietates & analysin chemicam exhibebo, qua in re neminem ante me versatum esse puto.

Color pollinis tumorum utplurimum cum levi viriditate fuscus est; quem colorem si arte exprimere vellet, se illud pigmenti genus quod *Bistre* vocatur cum pauxillo *Umbræ* adhibiturum esse, pictor mihi asseveravit. Nonnulli autem tumores pulvere magis nigricante referti sunt.

Proprietates pulveris.

Odor. Aëre libero si exsiccat pulvis omni prorsus odore caret. Tumores recentes atque disseci mucidi quid spirant, haud molestum.

Naribus exceptus pulvis, pulveri tabaci non assueto, vix sternutationem & ne irritationem quidem movet.

Sapor. Vix ullus, neque verbis exprimendus.

Effectus, quos pulvis in corpus animale edit, infra fuse dicentur. *Tingendi facultate* destituitur idem pulvis; scilicet aquam communem frigidam non tingit; neque eandem subit, nisi diuturna agitatione & hac cessante iterum secedit, & aquæ innatat, neque aquæ frigida saporem impertit. Verum se habet instar seminis Lycopodii; quod scilicet aquæ inspersus digitum in eandem immersum ambiat, & siccum profert. Diuturniore infusione ab aqua tandem penetratur & partim fundum vasis petit. Flammæ candelæ inspersus pulvis scintillat, verum non pulveris Lycopodii more flammatur. Cum oleis unguinosi mixtus pulvis mox in pulvem coit. Spiritum Vini citissime absque agitatione subit, sed immutatus mox totus quantus ad fundum vasis se præcipitat. *Compingibilitate,* (sit venia voci) prorsus caret, neque pulvis glutinatoria ex eodem parari potest.

Gravitas. Pollex cubicus pulveris probe sicci & in vasculum cubicum immissi non autem impacti pendet drachmam unam & quinquaginta duo grana.

Microscopium compositum sistit globulos minimos, utplurimum sphaericos & plus minusve diaphanos, globulis pulveris Lycopodi bovista, quos cum his sub eodem microscopio comparavi, utique paulum majores. Nequaquam equidem sentire possum cum Cl. BONNET x), qui existimat, in hoc polline indubitanter reperiri angululas NEEDHAMI vel Cl. ROFFREDI.

x) *Lib. cit.* pag. 328.

*Infusio-
nis pul-
veris
mei
Ani-
malcu-
la.*

Grana (seu Globuli) ipsius pulveris sunt subpellucida integra incorrupta, (quod probe notandum, quum ostendat ex corruptione eorum animalcula non oriri) quæ quandoque moveri inexercitato videri possint, sed alia speculi inflexione apparet esse animalcula quæ motu suo istos globulos loco pellunt.

Aliæ vesiculæ apparent hyalinæ, minus perfecte sphericæ, immobiles, diametro paulo ultra duplam præcedentium, rariores; quæ quid sint ignoro. Animalcula non sunt, neque sane etiam molecule pulveris; neque etiam persuadeor esse meras vesiculas aëreas.

Ipsorum animalculorum maxima sunt pyriformia, parte anteriore angustiore, altero margine paulum sinuato, subcomplanata; (ita tamen ut dum in latus conjecta natant, inferior superficies non plana esse videatur, qualis est Cyclidio Pediculo, quod vero ipsum animalculum mihi videor etiam currens vidiisse in membranis pulveri infuso mixtis, uti CL. MÜLLER in Hydra discurrere observavit): interaneis sunt vesiculosis; sæpe parte posteriore paulum obscuriora, quasi crassiora apparent; aliquando quasi emarginata esse videntur. Natant satis celeriter, gylando se in omnem sensum; sed præcipue circum axin.

Cum nullo *Cyclidiorum* CL. MÜLLERI *Hist. Verm.* convenit, neque in ejus *Prodr. Zoolog. Dan.* speciem aliquam novam huic meæ respondentem reperi. *Cyclidium Acinus*, ob similitudinem cum acino uvæ baccæ, vocari posset.

Alia animalcula adfuerunt magis hyalina, minora, copiosiora, magis elliptica, minus altero latere sinuata. Iis motus fere idem.

Alia adhuc minora, nihil interaneorum ostendentia, elliptica, motu citatiore, brevi via in varias directiones euntia & redeuntia, quæ in horum observatione minus exercitatus determinare non audeo.

§. XIV.

*Analy-
sis che-
mica.*

Pulveris uncias tres cum dimidia primo cum aqua destillata in machina Papini *) coxi y): ne autem liquidum ullam labem ferream contraheret,

*) Usus fui digestore excellentissimi Viri SCHURERI, Physices Professoris celeberr. cui meo Præceptori summe colendo solemnem hic refero gratiam.
y) Idem extractum etiam simplici, verum protractiore demum coctione, obtinui.